

- program bezpečnostních schránek
- prodej a odkup investičního zlata a stříbra
- odborné finanční poradenství
- zprostředkování přístupu na světové burzy
- ekonomické a finanční poradenství
- investiční a finanční zpravodajství
- realizace úvěrů, hypoték
- životní pojištění

www.prosperta-finance.com

Hrčava - Boris Zvada

Volné sdružení autorů

Ročník..... 4

Rok.....2014

3
podzim

Podzim v Hospodě Pod Borovou

Vážení hosté Hospody Pod Borovou

Podzim se blíží a my pro Vás připravujeme nespočet podzimních akcí.

Opět budeme mít pro Vás připraveny bohaté Zvěřinové hody s mnoha lahodnými pokrmy a pochoutkami, které k tomu neodmyslitelně patří. Připravujeme pro Vás také Bramborové hody, kdy budete moci ochutnat bramborové zlato snad na všechny způsoby. K podzimu neodmyslitelně patří také Svatomartinské hody, na kterých budete moci ochutnat do zlatova upečenou husičku s výborným svatomartinským vínem. Husa bude podávána hned v několika variantách.

Je nám milou povinností Vám také oznámit informaci o rozšíření Malenovického náměstíčka před hospodou. Areál se rozšířil o hodiny se zvonkohrou, několik komfortních laviček a novou výsadbou stromů. Přijďte navštívit podhorskou obec Malenovice a také Hospodu Pod Borovou. Kalendář akcí naleznete aktuálně na www.podborovou.cz. Těšíme se na Vaši návštěvu.

Tým Hospody Pod Borovou

www.podborovou.cz, Malenovice

Lašský dostavník vyšel také díky sponzorskému daru paní senátorky
Ing. Evy Richtrové.

**Otevřeno denně
od 11 do 22 hod**

Otvírací doba:

**pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h
sobota 14 – 23 h
neděle 14 – 22 h**

HOTEL PROSPER**
Recepce: +420 558 440 311
Čeladná 246**

Obsah

Podzim v Hospodě Pod Borovou.....	2
Úvodník (Z.V. Krulikovský).....	3
Poznámky dědinského kantora (D. Zápalková).....	4
Lašin pod Beskydami (R. Šatánková).....	5
O Hastršílkovi.(R. Vlček).....	6
Zákoutí v Místku (B. Vidura).....	7
Ke konci prázdnin (M. Oliva).....	8
Snesl se déšť nad Beskydami (B. Vidura).....	10
Zakázané léto je pokřtěné (D. Zápalková).....	11
MAS Lašsko.....	12
Velké štěstí (F. Pituchová).....	15
Malěnovický sěkač (J. Kuliha).....	16
Laši zavřeli léto (D. Zápalková).....	17
Pranostiky na podzim.....	19
Staň se lašským občanem.....	20
Loga.....	21
Lachy (J. Vochala).....	22
Vybledlý samet (D. Zápalková).....	26
Já a Radegast (Z.V. Krulikovský).....	27
Soutěž o odznak.....	29
Dešťová meditace (O. Tlučková).....	30
Symfonieta (B. Vidura).....	36
Janáčkově hudební Lašsko (M. Černochová).....	32
Z receptáře lašského krále (Z.V. Krulikovský).....	35
Šed' podzimu (R. Žvak).....	36
Kalendárium lašských akcí.....	37
Obsah.....	38

Úvodník

Vážení čtenáři,

„Už léto končí, tažní ptáci letí...“ se zpívá v jedné krásné písni. Asi bych měl spíš konstatovat, že se léto vrátilo. Po deštivém a chladném období je závěr letošního léta opět velice teplý, občas zaprší a tak rostou pořádně houby i tam, kde nebývají. Doufejme, že i podzim bude slunečný, i když mnohé pranostiky říkají, že přijde tuhá zima a to velice brzy. Jenže pranostiky už nějak v posledních letech moc neplatí. Protože jsem optimista, tak věřím, že nám vyjde počasí na všechny plánované podzimní toulky lašskou krajinou. Kalendárium našich akcí vám napoví. Ty letní výšlapy jsme všechny absolvovali dle plánu, jen některé výšlapy na Lukšinec (společně s BIC) musely být pro déšť zrušeny. Plnění podmínek turistického odznaku „Moravskoslezské Lašsko“ úspěšně pokračuje, splnění nahlásili a odznak obdrželi další turisté, tři dokonce z Čech.

V podzimním dostavníku najdete opět zajímavé vlastivědné i jiné články, poezii našich autorů, několik fotografií z uskutečněných lašských akcí. Věříme, že se vám i toto číslo bude líbit, že zůstanete i nadále našimi věrnými příznivci. Na koho se časopis nedostane – má možnost si ho stáhnout z našich stránek www.lassko.eu.

Z. V. Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědné sdružení Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci.

E-mail: lassky.dostavnik@gmail.com <http://www.lassko.eu>

Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada. Technická spolupráce: Michaela Krulikovská

„Poznámky dědinského kantora“

Tak se nazývá kniha neznámého autora, která vyšla před nedávnem v ostravském nakladatelství Repronis. Dostala se do rukou lašského krále Zdeni Viluše I. s osobním věnováním autora a s prosbou o její křest.

„Vaše Veličenstvo, posílám Vám darkem, aji s věnováním, moju knížku, kera pravě vyšla. Něspaltě se o obal, bo je eště horka jak čerstvy chlib, z tiskarny před chvíli vytahuta. Dočitatě se v ni, co všecko se može stat' v jednym vzdělavacim ustavu.

Kdybyste ju chtěl na jakesi te akci pravu lašsku slivku pokřtít, tuž se nešprajcuju.

S uctu Vaš poddany, Kantor Dědinsky,“- toto napsal neznámý autor lašskému králi a ten neváhal a při Otevírání lašského léta na hotelu Prosper ji v sobotu 28.července 2014 slavnostně pokřtil. Pravda, nebylo to pravou lašskou slivovicí, ale i tak jistě obsah knihy neztratil na zajímavých údajích a aktualitách současné vesnické školy.

Knihla „Poznamky dědinskeho kantora“ je psána lašským nářečím a od března roku 2007 až do března 2013 jsou zde zachyceny historky v určitých dnech, které se na vesnické škole skutečně udály. Ocítáme se ve třídách, kde žáci neustále kantora překvapují svojí bezmeznou fantazií, ale také ve sborovně, kde učitelský sbor řeší mnohokrát banality, které jsou nafukovány do obřích rozměrů. Dá se to vše psychicky zvládnout bez újmy na zdraví? Pravděpodobně ne, proto “Kantor Dědinsky“ volí raději odchod k manuální práci v nedaleké automobilce, kde snad našel svůj klid.

A bude se nám ozývat se svými postřehy i nadále z úplně jiného pracovního prostředí? Třeba se dočkáme dalšího vydání jeho zápisků. Budeme čekat.

Dajana Zápalková

Kalendárium lašských akcí podzim 2014

27. září (sobota): Vinobraní U Čendy v Hodoňovicích, hraje cimbálová muzika Kotci, vystoupí Metylovická beseda, moravské víno z Kobylí – od 19 hodin

28. září (neděle): „Horolezecký výplaz na K1 u Krmelína“, začátek akce ve 14 hodin

4. října (sobota): „Voříškiáda“ na Bezručově vyhlídce v Sedlišťích – od 13 hodin

15. října (středa): Gastro festival Czech species (až do 5. Listopadu!) Tříchodové menu uvažené z regionálních potravin – v restauraci Lašská jizba v Sedlišťích

18. října (sobota): Krmáš v Hodoňovicích U Čendy od 19 hodin. Vystoupení flašinetáře, Hraje 2U

28. října (úterý): „Laško-valašský výplaz na Radhošť“, start v 11 hodin na Pustevnách - zároveň jako vlastivědný výšlap

1. listopadu (sobota): Tradiční jarmark řemesel v Krmelíně – od 9 hodin

9. listopadu (neděle): Vlastivědný výšlap na Babí horu u Slaviče (v případě sněhové pokrývky na hřebenech – náhradní výšlap)

14. – 16. listopadu (pátek – neděle): Svatomartinské hody – restaurace Lašská jizba Sedlišť

14. listopadu (pátek) Zasedání Markrabskolašské dubové lóže od 19 h (hotel Prosper v Čeladné)

15. listopadu (sobota): Martinská hus v hotelu Prosper (Čeladná) od 16 hodin

15. listopadu (sobota): „Jabkobraní“ v Hodoňovicích U Čendy – od 14 hodin, soutěž o nejlepší jablečný koláč, hraje Zdeněk Hlubek

21. listopadu (pátek): „Kabinet lašských básní a písní“ – v Městské knihovně ve Frýdku (Jiráskova ulice) – od 18, 30 hodin. Převážně v humorném tónu z díla F. Pituchové, F. Směji, O. Tlučkové aj. Lidové písničky z regionu. Účinkují: Jana Krulíkovská, Michaela Krulíkovská, Zdeněk Vilém Krulíkovský, Radana Šatánková a Milan Zbořil.

7. prosince (neděle): MikuLašský výšlap na Prašivou

20. 12. (sobota): Decemberfest – předvánoční beerfest v sále Kulturního domu v Sedlišťích

Šed' podzimu

Steré barvy vymizely,
do šedi se oděl sad,
hory, lesy, pole, stráně
ztratily svůj pestrý šat.
Do duše se vkrádá smutek,
kolem čiší vlhko, chlad,
i ti ptáci oněměli,
odlétli si pírka hrát.
Stará vrba ztrouchnivělá
smutně hlavou zakývá,
když se z hůry od hřbitova
na šed' kraje zadívá.
Na úhoru pod hřbitovem
brouzdá párek havranů,
krákorají tesknou píseň
v husté mlze po ránu.
Člověku se srdce svírá,
když je slyší krákorat.
Raději by slyšel loutnu
„Zimní serenádu“ hrát.
Snad již brzy paní zima
svoji píseň zapěje.
Hory, lesy, pole, stráně
bílým šatem oděje.

Radek Žvak – Prosté rýmováčky

Lašin pod Beskydami

/rodnému městu Frýdku-Místku – lašsky zvanému Lašin/

Tam, co teče mírně
řeka Ostravice,
dělí se mé město
fajne řeči
na dvě země.

Ty dva břehy jsou jak
jizvy srostlé.
Patříš ke mně...
...patřím k tobě!

Tam, co teče Ostravice,
tam je ještě slyšet
p o n a š i m u.

Jizvu v srdci
po vás nosím,
goroli, havíři, staříci aji děcka,
a tesknou píseň
zpívám kdesi sama.

Radana Šatánková – Lašské variace

O Hastršílkovi

Něskaj si už malokery vspomni, že samym prostředkem Mistka tiknul potok. No a na tym potoku stol při cestě od Jakubského kostela na Antoničkův rynek mlyn, co pod jeho mlynským kolem měškol hasrmon Hastršílko. Vybral si ten flek temu, bo kusek od mlyna byla hospoda - šak je tam furt, v kere měli fajne pivo a to mu moc šmakovalo. Měl ale strach si do ni zajst', bo by mu v kuřu z fajek a čibukův moh uschnut' šos jeho zeleného kabotka. A tak vartovol, ež kery pujdē kolem, že si trochu toho piva vypyto. Raz poslali z kerehosi z měšťánských domův z misteckého rynku, něvi se už z kereho, služebnu děvuchu na Antoniček ze žbankem pro pivo. Jak ho nislá naspadek zastupil ji Hastršílko cestu a pry at' mu da napit', že ji dlužny něostaně. Že se ho bala, tak mu ten žbanek podala. On se pořodně napil, ostatek piva vylel do potoka a do žbanka nabral z toho potoka vody. Privil ji při tym at' se nic něboji, pry hospodař nic něpozna. A opravdu, jak se pan domácí napil, utřel fusy a moc si chvalil jake je něskaj to pivo fajne. Děvucha za chvíli, jak ju nigdo něviděl trošečku zprubovala a fuj, šmakovalo to jak zhníla voda. Potem za jakysi čas šla ta sama děvucha eště raz koleva mlyna a jakysi otravný synek ji zastupil cestu, a že pry mu musí pusu dat'. Ona ale něchtěla, bala se ho a tak volala, at' ju kerysi uratuje. Zpod mlynskeho kola se naraz ozvalo, jak dyž žaba kvakně a naraz tu stal hasrmon Hastršílko. Synka drapnul za fligel, šastnul s nim do potoka a pravil – to maš děvuchó ode mě. Včil sme porachováni, ty si mi dala napit' piva a jo sem ti pomoh od toho nězda-ry.

Rudolf Vlček

Z receptáře láského krále

Lašské podzimní menu

Polivka „Chabaščovka“

Uvaříme bílé fazole skorem až su mjeke, přidáme nakrátko hlávkové zeli, povaříme a potom eště zahustíme kysanou smetanou, v kere zme rozkvedlali trochu hladké mouky. Dochutíme koprem.

Lašsky smažený smotek

Plátek masa z prasetě (kita, kotleta) naklepeme, osolíme a po jedné straně potřeme utřeným česnekem, přidáme marmádu a proužky uzeného špeka, sviněm, zepněm paratkem, obalíme v hladké mouce, vejci a brzlach (strouhance). Usmažíme či fritujeme jak šnycel (řízek). Podáváme z **mačkanými kobzoly** z osmaženou cibulí.

Pampušky s povídkami

Do vlažného mlíka rozdrobíme kvasnice (droždí), přidáme trochu soli, cukru, hladké mouky, vejce a všecko šlehlakem kvedláme tak dlouho, až se zroby tekuté hladké těsto jak na amulety (lívance). V teple necháme vykynout'. V lívanečnicku smažíme po obou stranách do zlatova. Pomazeme povídkami, posypeme tvarohem a polijeme smetanou. Podáváme těple.

byla organizace i umělecká úroveň všech koncertů vynikající.

Součástí 2. Ročníku festivalu byla Krajská konference Lašska za účasti významných vědeckých pracovníků, profesorů našich univerzit, zástupců národopisných společností a spolků. Vedle referátů o Janáčkově mluvě, jeho nápěvcích, o sběru lašského folklóru, bylo hlavním bodem ustavení Janáčkovy muzea ve Frýdku-Místku.

O leoši Janáčkově je známo, že byl významným sběratelem lidové tvorby, která ovlivnila celou jeho skladatelskou činnost. Na jeho popud se v letech 1906 – 1912 rozběhl sběr národních písní na Moravě a ve Slezsku. Ve spolupráci s nadšenými sběrateli z řad učitelů bylo shromážděno na dvacet tisíc záznamů, které Janáček dále třídil, posuzoval a zpracovával.

Pořadatelé JHL od začátku existence festivalu podporovali koncerty zejména místních pěveckých sborů a také národopisných sdružení. Dokladem jsou letáky 3. Ročníku JHL v roce 1950, které zvou na soutěž pěveckých sborů a Lašskou národopisnou slavnost. Vedle pozvání pořadatelé vyzývají k tomu, **...aby zpěvnost a hudebnost našeho lašského lidu nevymizela, ale aby byla stále zachována i příštím pokolením.**

Marcela Černochová – 2003 (zkráceno)

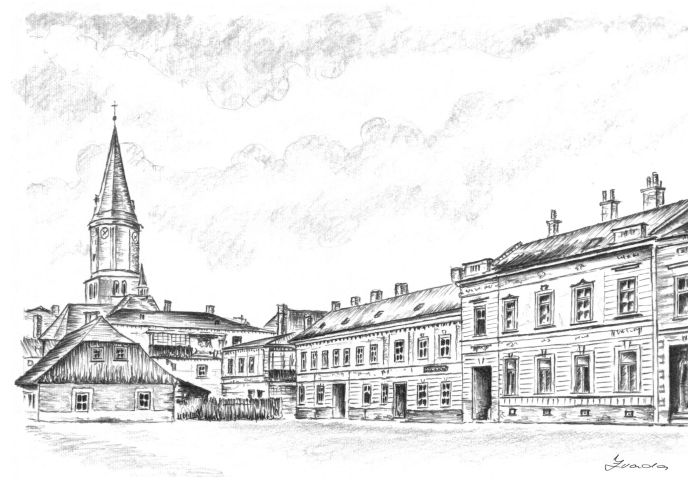

Lašský král se svou družinou – Zahájení Lašských slavností v Sedlišťích 6.9.2014

Zákoutí v Místku

V odlesku stovek panelových oken
choulí se bizarní zákoutí
za zdmi staré vily
pod věžemi kostelů
jakoby z rukou andělů
v dosahu rušné tepny
s keři i stromy
mezi věžovými domy
v Místku městě se spadlými kameny
ze zdi mezi dvěma světy
poznamenanými léty
padá listí tiše na lavici
s barvami z pestrých palet
kam večer mě zaved
místecká idylo
nebe se zalilo-červení.

Bohumír Vidura

Antoníčkové náměstí – Boris Zvada

Ke konci prázdnin

Členové literárního klubu se obyčejně o prázdninách scházeli, ale letošní červenec byl výjimkou – prázdniny byly. Ale blíží se podzim, s ním spousta akcí, proto se literáti sešli 15. srpna ve frýdlantské restauraci Park, aby si řekli, co je čeká. Byli překvapení, když se dozvěděli, že schůzce budou přítomni Zdeňka Tomášková a Jan Slavotínek, který má referovat o svém „souboji“ s Jaromírem Nohavicou ve sporu o Bezručovy Slezské písně.

Na schůzce přivítala předsedkyně klubu kromě třiceti jednoho člena i Viléma Vlka (dlouholetého předsedu občanského sdružení Bezručův kraj) a manželé Pffefrovy z Opavy. Nejdříve řešila interní záležitosti klubu – příspěvky do klubového časopisu Zrcadlení, napsání básní pro almanach ke Dni poezie a připravit svůj almanach pro rok 2014.

Po tomto úvodním připomenutí členům klubu, přišel na řadu další program, v němž měl hlavní slovo Jan Slavotínek z Olomoucké univerzity. Ten se zúčastnil přednášky Jaromíra Nohavice, který olomouckým studentům prezentoval své názory na vznik Bezručových Slezských písní. Jan Slavotínek se mu je pokusil vyvrátit. Zdůraznil, v jakém prostředí Vladimír Vašek vyrůstal, jak silně byl ovlivněn otcem – známým vlastencem, jaké měl sociální citění. Snad nejlépe je to vidět na příběhu Maryčky Magdonové. Vypráví se, že Bezruč se velmi divil, když jacísi literární vědci (asi v r. 1952) šli hledat místo, kde Maryčka skočila do Ostravice. Můžeme dále pátrat, kdo byl Kantor Halfar, kdo Papírový Mojšl atd. Soudíme dílo, ne jednotlivosti. Dílo žije svým vlastním životem. Když by jej nenapsal Bezruč, a Nohavica si myslí, že autorem je Boleslav Petr, tak je to třeba nějak dokázat.

„Nelze se spokojit, že to někdo tak cítí, myslí si to, že měl k tomu předpoklady. Třebaže měl, ale důkazy tu žádné nejsou. Mnozí se domnívají, že vydáním Slezských písní, přijímáním různých darů se Bezruč obohatil, ale málokdo ví, že peníze vždy rozdál a pomohl i lidem souzeným v padesátých letech,“ podotkl Slavotínek.

Tok přednášky přerušila Zdeňka Tomášková, když se zmínila o tom, že chtěla na pomlouvače Bezruče podat udání. Ale to nebylo přijato, protože toto může prý učinit jen osoba v příbuzenském stavu.

Nohavica mluvil v Olomouci na fóru studentů přesvědčivě a mnoho

Bystroušky. Vzpomínkové oslavy jsou zaznamenány v Janáčkově pamětní knize v letech 1944, 1945 a 1947. Všechny tyto významné události inspirovaly vznik pozdějšího festivalu Janáčkovy hudební Lašsko (JHL).

U zrodu nového festivalu stálo několik dobrovolníků a nadšenců, např. Alois Žert, Antonín Talpa, kteří se seculili okolo Jaroslava Procházky a jeho otce a začali s přípravami. Od počátků snili o celonárodní akci s mezinárodní účastí, ale potýkali se s celou řadou problémů.

23. června 1947 byla z popudu Jaroslava Procházky svolána do Národního domu v Místku schůze odbočky Společnosti Leoše Janáčka v Brně. Vedle zástupců Okresní a Místní osvětové rady ve Frýdku-Místku se zúčastnili členové Hudebně-pěveckého spolku Smetana, Hudební školy spolku Smetana, Ostravského symfonického orchestru, Národního divadla ostravského a Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Ostravě. Byli přítomni též zástupci Místního národního výboru v Hukvaldech a řada hudbymilovných přátel z okolí. Na schůzce byly projednány nejen propozice festivalu, ale také otázky vypracování projektu Janáčkovy domu osvěty a Janáčkovy muzea. Byl dokonce vyhlédnut pozemek pro stavbu Janáčkovy divadla v Místku.

První slavnostní zahajovací koncert nového festivalu se konal 16. září 1948 ve 20 hodin v Sokolovně ve Frýdku. V podání orchestru místní posádkové hudby a vojenské akademie v Hranicích pod taktovkou špkt. Josefa Voňoučka zazněly Janáčkovy Lašské tance. První ročník festivalu JHL pokračoval koncertem Pěveckého sdružení moravských učitelů s dirigentem Janem Šoupalem v pátek 17. září v Národním domě v Místku. V sobotu odpoledne (18. září) byl slavnostně položen základní kámen Janáčkovy domu osvěty v Místku, večer patřil Státnímu orchestru České filharmonie, který se svým šéfdirigentem Václavem Neumannem doslova uchvátil frýdecko-místecké publikum.

Národní poutí do Janáčkovy rodiště a odhalení pamětní desky na jeho rodném domě pokračoval 1. ročník festivalu v neděli 19. září. Téhož dne odpoledne zazpívaly v zámecké zahradě pěvecké spolky Smetana z Místku, spolek Karlovy hutě z Lískovce, sbor Janáček z Frýdlantu nad Ostravicí a sbor Radhošť z Frenštátu pod Radhoštěm. Festival byl zakončen operním představením Leoše Janáčka Její pastorkyňa v provedení sólistů a členů Slezského národního divadla v Opavě. Přesto, že příprava festivalu spočívala na dobrovolných pracovnících,

Janáčkovo hudební Lašsko

Vznik a počátky festivalu

Mezi sbírkami společenskovedního oddělení zaujímá důležitou roli soubor materiálů, týkající se vzniku a průběhu hudebního festivalu Janáčkovo hudební Lašsko.

Od jeho založení v roce 1948 jsou zachovány programy, plakáty, alba fotografií, zápisy ze schůzek přípravného výboru festivalu a další dokumenty. V roce 1998 byla muzeu darována část pozůstalosti jednoho ze zakladatelů festivalu JUDr. Ericha Kaplana. Obsahuje zejména korespondenci zakládajících členů festivalu, programy a plakáty. Velmi zajímavé jsou různé poznámky o přípravě a organizaci jednotlivých akcí, korespondence s významnými osobnostmi naší kultury, pozvání ke koncertním vystoupením, kritiky a články.

V úvodním textu 1. Ročníku festivalu jsou počty citace dopisů, ve kterých se Janáček vyznává ze své lásky ke svému rodnému Lašsku a domovu na Hukvaldech. „Starý hrad na vršku, dole čist'oučká obec. Pod hradem teče horská řeka Ondřejnica. Procházky na starý zámek. Posezení nahoře je nádherné. A vše ve starém lesu, lípy až pět set let staré. Nechválím, že jsem tu čestným občanem a že jsem se tu narodil, ale chválím proto, že čistšího, zdravějšího a silnějšího vzduchu a za letních dnů žhavějšího slunce nikde jinde není. Pracuji chvílemi a večeri sednu pod svou lípu a zadívám se do lesů, až je noc zahálí. Ticho zalehne pod každý strom. Kohout mne ráno probouzí. Zpívá tak zvláštní melodii, které nemohu přijít na notu.“

Z dopisů je patrné, že Leoš Janáček své rodiště velmi miloval. I když na Hukvaldech prožil jen své dětství, rád se sem pravidelně vracel, sbíral a studoval lidovou píseň, osvěžoval se v nádherné přírodě. Vždy mu záleželo na tom, aby jeho dílo znělo právě v jeho rodném kraji. V ústním podání se tradovalo, že on sám se snažil uspořádat na Hukvaldech jakýsi menší pěvecký festival, na kterém chtěl představit nejlepší pěvecké a chrámové sbory zdejšího kraje. Většími hudebními slavnostmi na Hukvaldech a v Kopřivnici bylo provázeno odhalení pamětní desky na Janáčkově rodné škole v roce 1926. V roce 1938 byla uspořádána Národní pouť, jejíž součástí se staly koncerty, přehlídka národních krojů, soutěž lidových hudeb i provedení Lišky

z nich jistě zaujal. Přinejmenším přemýšleli o jeho slovech nebo se nechali zvíkat. Slavotínek Nohavicu ale nepřesvědčil. Ten trvá na svém, že Slezské písně napsal Boleslav Petr, cítí to tak. Díky? Nejsou a je to!

Petr Bezruč chtěl být jen tím neznámým bardem, který bojuje za správnou věc a nejde mu o slávu. Skončí už konečně tyto spory nebo se povedou dál? Nevíme. Dílo tu je a existuje. Můžeme jej číst dál, jak si to Bezruč přál.

Bylo správné, že konec literární schůzky patřil Zdeňce Tomáškové a přípitku předsedkyně literátů Dajany Zápalkové, který pronesla k blížícím se kulatinám spisovatelky.

„Přejeme hlavně zdraví, dobrou mysl bez zbytečných svárů, krásné dny na Javořince i v Kostelci na Hané. Věříme, že se nejpozději za rok zase setkáme,“ řekla Zápalková a manželé Pffetrovi i Vilém Vlček se ke gratulaci přidali.

Miloslav Oliva

zleva: J.Slavotínek, Z.Tomášková, M.Oliva

Snesl se déšť nad Beskydami

Snesl se déšť nad Beskydami
obloha se na den zamyká
snesl se déšť nad Beskydami
ten co je smuten nad tím zavzlyká.

Smáčeny jsou květy
co včera kvetly v slunci
i barevné slunečníky
ztrácí svoji funkci.

Padá déšť
osiřelé jsou sady za vraty
strom co hrdě stál
je jako nahatý.

Jsou zplihlé vlasy krásek
den jako by se zasek
potoky však burácí.

Na věži kostela
se leskne střecha z mědi
nevadí že prší
to dobře moudří vědí.

Bohumír Vidura

„SYMFONIETA“

Jako z hůry jsem v koncertním sále
poprvé slyšel „Symfonietu“
já synek z pod Landeku
bylo to v Brně na nedělním matiné
opravdu skvělé nad jiné
z tak úchvatné skladby Janáčkovy
rozestoupily se stěny
z těch tónů zůstal jsem němý
ty blýskavé lustry zářily víc jak slunce
z oken znělo poselství
z lesů a luk nad Hukvaldami
co zůstalo mezi námi
z těch čarovných not.

Bohumír Vidura

Sochovy slannosti ve Lhotce 23. 8. 2014 - Lašský král v doprovodu portášů z Čeladenské posádky

Dešťová meditace

„Bůh Otec“ brodí se ve vodě,
stěžuje si „Matce Přírodě“:
Poslouchej tu lidskou holotu,
prý já zas seslal tu potopu!
Vždyť jen to, co chtěli, to dneska mají,
z nebe mi cedník už léta dělají
těmi družicemi a raketami,
nemodlí se: Zlé pryč, Pán Bůh s námi,
nevzývají Matku Spasitele,
náhražkou se stalo Zlaté tele!
Obdiv jen ke zrůdám, zlotřilosti
a žel, na tom ještě není dosti,
neboť v masmédiích, které hýbou světem,
vštěpována agresivita i dětem.
Zlodějna, podvody, korupce vládne,
drogy a chemie, sic nenápadně,
leč jistě, reklamou zblblý lid hubí
a jenom roztočí dále se zubí,
nezničí je ani atomů blesk,
těší se na příští Vesmírný třesk
a člověk stvořený k obrazu Božímu,
kdoví zda přežije tu letošní zimu.

Olga Tlučková – Z našeho kraja

**10. září se Olinka dožila neuvěřitelných 93 let !
Gratulujeme.**

Zakázané léto je pokřtěné

Antonín Szkandera, absolvent pražské fakulty žurnalistiky Univerzity Karlovy, který pracoval jako redaktor, editor a korektor v mnoha novinách, časopisech, vydavatelstvích, pokřtil poslední školní den v místeckém Café Koloseum svoji šestou knihu rybářských povídek Zakázané léto.

„Proč právě tento název?“ – zeptala se autora moderátorka setkání Nela Chamrádová Szkanderových přátel, hostů, známých, kteří přišli na avizovaný křest knihy.

„V životě jsou nejen krásné chvíle, ale i ty nepříjemné, smutné, trpké. Člověku občas znemožní se realizovat někdo jiný, nezřídka se však o své štěstí, lásku apod. připraví sám. Důvody se vždy najdou, ať už v cizí či jiné hlavě. Tomu říkám – zakázané léto. Buď si něco zakážeme sami, nebo zákaz přijde odjinud, od někoho jiného. A teprve po letech zjistíme, že jsme udělali chybu, že jsme nešli svoji cestou,“ – vysvětlil přítomným Antonín Szkandera titul své nové knihy.

Tentokrát autor nepřichází pouze s úsměvným pohledem na svět, ale i s bolestnou konfrontací snů a reálné skutečnosti. Dívá se na život člověka celistvěji. V šestnácti povídkách tu čtenář najde bezpočet osudových příběhů, které on sám či jeho kamarádi rybáři skutečně prožili. Čtená ukázka byla toho důkazem.

Nová kniha povídek Antonína Szkandery, doplněná obrázky, které si sám autor počítačově zpracoval, byla jím a moderátorkou Nelou Chamrádovou v uvedený podvečer pokřtěna vodou z Olešné. Hosté si ji od autora mohli nechat podepsat a knížečka jistě bude dobrým společníkem při letním cestování k vodě, k moři. Snad zpříjemní mnohým čtenářům dlouhé chvíle a při jejím čtení se zasmějí a dobře pobaví.

Dajana Zápalková

MAS Laško

Místní akční skupina Laško je založena na principech místního partnerství za účelem podpory a rozvoje venkovského regionu. MAS Laško vznikla v roce 2006, do roku 2012 se však z kapacitních a finančních důvodů věnovala pouze drobnějším projektům a aktivitám. Dnes se pracuje na tvorbě strategie rozvoje území MAS na nové programovací období 2014 – 2020.

Území MAS Laško zahrnuje 16 obcí: Bordovice, Frenštát pod Radhoštěm, Hodslavice, Hostašovice, Kopřivnice, Lichnov, Mořkov, Nový Jičín, Příbor, Rybí, Štramberk, Tichá, Trojanovice, Veřovice, Ženklava, v nichž žije více než 86 000 obyvatel. I přes to, že na území MAS leží pět měst, jedná se o oblast s převážně venkovským charakterem v členité centrální části Podbeskydské pahorkatiny.

Soutěž o získání odznaku "Království lašské"

Kulturně-vlastivědné sdružení "Království lašské" vyhlásilo soutěž o získání turistického odznaku. Úkolem soutěžících je nejpozději **do 31. srpna 2015** navštívit 28 vybraných míst našeho regionu a získat potvrzení - razítko, vstupenku, nebo opsat potřebný údaj. Záznamníky jsou k dostání (v ceně 30 Kč) v informačních centrech ve Frýdku-Místku, ve Frýdlantě n. O., v Ostravici, v Brušperku, v Kopřivnici, ve Štramberku, na Slezskoostravském hradě, v Muzeu Novojičínska (zámek v Novém Jičíně), Muzeum Sigmunda Freuda v Příboře, v zámku v Klimkovicích, v Kuníně, v Hodslavicích (Rodný domek F. Palackého), v Metylovicích (Muzeum Kožané město) a také u našich sponzorů - v restauraci Lašská jizba v Sedlišťích, v prodejně Beskydské likérky ve Starém Městě u Frýdku, v hospůdce U bobra v Raškovících, v hostinci Ondráš v Janovicích, v hospodě Pod Borovou v Malenovicích, v hostinci U Čendy a v Lašském ZOO v Hodonovicích, v recepci hotelu Prosper v Čeladné, v Hospůdce Kohutka ve Vyšních Lhotách, v restauraci hotelu Lašská Chalupa v Kunčicích p. O. aj.

Po splnění podmínek doručíte záznamník (osobně nebo poštou) na adresu: Království lašské o. s., Skalice 6, 738 01 Frýdek-Místek (tel.: 724 140 705) a obdržíte pak zmíněný odznak zdarma. Prvních 50 účastníků bude odměněno zvláštní premií - suvenýrem od sponzorů. V ceně záznamníku je i poštovné.

O, ty božsky Radegaste,
naroda ty Lachuv chlaste,
v tobje velka sila naša,
vjac jak obuch od Ondraša!
Zbujnici dyby tě znali,
spješ by volali po králi.
O, ty božsky lašsky chmelu,
davame ti dušu celu!

Zdeňa Viluš

Zdeňa Viluš „v akci“

Úspěšné projekty

MAS Lašsko, jako začínající organizace, se již částečně podílela na mezinárodním projektu WAREMA zaměřeném na zkvalitnění řízení hospodaření s vodními zdroji, přípravě mezinárodního setkání MAS LeaderFEST 2011 ve Štramberku či pracích spojených s přípravou Geoparku Podbeskydí. Nově vzniklé organizaci se také úspěšně podařilo získat dotaci pro projekt „Lašský rozjezd“ v rámci Programu rozvoje venkova ve výši 498,6 tis. Kč. Vlastní projekty MAS Lašsko budou realizovány v novém programovacím období, které zajistí částečné financování projektů. Jednotliví členové nicméně působí na poli regionálního rozvoje a ochrany kulturního a přírodního dědictví již mnoho let. Za všechny je možno jmenovat například dlouhodobý projekt Revitalizace areálu Horečky řešený v součinnosti městem Frenštát p. R. a obcí Trojanovice, Naučná stezka Tichá realizovaná občanským sdružením Tichánek, obnova Lesoparku Skalky realizovaná městem Nový Jičín, znovuvysazení jasoně červenookého realizované ZO ČSOP APOLLO Štramberk, rekonstrukce rodného domu S. Freuda a vybudování expozice realizovaná městem Příbor, vybudování on-line informačního systému Geoparku Podbeskydí realizované Občanským sdružením Hájenka, cyklostezka Nový Jičín – Hostašovice realizovaná v součinnosti městem Nový Jičín, obcí Hodslavice, obcí Hostašovice, obcí Mořkov a obcí Životice u Nového Jičína či podpora vzniku sociálního podniku Designová dílna se zaměřením na umělecké fotografie a rámy řešená firmou Manu manu. Zajímavou příležitostí regionálního rozvoje je rovněž převzetí administrace jedné z nejstarších regionálních značek „Beskydy originální produkt“ Občanským sdružením Hájenka.

Zajímavosti regionu

Velmi pestré území jak po stránce přírodních podmínek, tak po stránce historické i kulturní, bylo vždy příležitostí pro rozvoj tvůrčích, pracovitých a cílevědomých lidí, kteří dokázali využít potenciálu území. Prokazatelně nejdéle osídlenou oblast v Moravskoslezském kraji člověk využívá již 40 000 let. Od středního paleolitu, kdy jeskyni Šipku a přilehlé území osídlovali neandrtálci, prošla tímto regionem v podstatě každá lidská kultura. Hora Kotouč u Štramberka byla v mladší době bronzové dokonce jedním z nejvýznamnějších mezenských center na Moravě. V průběhu dějin proslavila region řada významných osobností, jako byli „otec národa“ František Palacký, malíř Zdeněk Burian, polárník Eduard Orel, zakladatel psychoanalýzy Sigmund Freud, zakladatel světoznámé továrny na klobouky Johan Hückel, sochař Albín Polášek, cestovatel Jiří Hanzelka, olympijský vítěz a světový rekordman Emil Zátopek, olympijský vítěz a světový rekordman Jiří Raška či zakladatel automobilky Tatra Ignác Šustala.

Na území MAS se nachází tři městské památkové rezervace a řada významných kulturních památek díky tomu a díky zachovalému přírodnímu prostředí je region častým cílem návštěvníků z ČR i ze zahraničí.

Kontaktní údaje

MAS Lašsko
Horní Bašta 269
742 66 Štramberk

www.maslassko.cz
e-mail: maslassko@centrum.cz

Já a Radegast

S Radegastem jsem se poprvé setkal na jaře roku 1971, kdy jsem si v jedné restauraci v Beskydech objednal pivo – desítku. Když jsem ji ochutnal, zvolal jsem na číšníka, že jsem chtěl desítku, ne dvanáctku (měli také na čepu plzeňský Prazdroj). Dostalo se mi odpovědi, že je to desítko, nové pivo z Nošovic...

Tak se ze mě stal milovník „Radka“. Na toho pravého dvanáctistupňového jsme nejčastěji chodili do Českého domu v Místku. Bylo to ještě hlavním vchodem – napravo byla dolní komora pivního parlamentu, tam byl Radegast, vlevo horní komora, kde čepovali Plzeň.

Osud mě brzy zavál do Prahy a pak na sever Čech, kde po Radkovi ještě tehdy nebyla ani stopa. Při každé návštěvě domoviny jsem spěchal na pár žejdlíků tohoto nahořklého moku, několik lahviček jsem si vezl vždy s sebou. Později, když jsem působil v Olomouci, objevil jsem v jednom nevládním věžáku hospodu, kde byl Radek na čepu. Se skupinou pravověrných Lachů jsem pak založil ilegální spolek „Radegast“, což byl krycí název pro „Lašskou obrodu“. 15. září 1987 jsme tam pak vyhlásili „Království lašské“ a na svět jsem následně přivedl lašskou hymnu:

„Hola, Laši, doba idě, dy nam třa zvjestovat',
do vŕeckych stran v širym světě na vjedomost' včil dat':
na troskach už zašle slavy panstvi Lachuv stava,
Radegast nam velku silu znova vŕeckym dava!

Když se v devadesátých letech rozšířila „Radegastova říše“ a s ní sláva Radka nejen po naší vlasti, ale i do světa (Barcelona!), hrdost mou duši naplňoval pocit, že máme, jak prohlásil jistý Američan, nejlepší pivo na světě... Nebylo náhodou, že jsem se stal i akcionářem Radegastu. Od roku 2002 bydlím ve Skalici u Frýdku, kde s kopce za kostelem je krásný výhled na ty naše „Lašské Hradčany“, jak kamarádi trampové pivovar v Nošovicích nazvali. Při každé příležitosti (vítání jara, léta atp.) dáváme úlitbu svému bohu, kterému jsme stále věrni. Zpěvem lašské hymny a recitací „Ódy na Radka“ šíříme i mimo kraj jeho slávu.

Vybledlý samet

Tak se jmenuje právě vydaná kniha Věry Petrové, členky Literárního klubu Petra Bezruče, která ji pokřtila ve čtvrtek na schůzce literátů. Autorka je rodačka z Frýdlantu nad Ostravicí, pracovala jako učitelka mateřské školky v Metylovicích, kde si ji obyvatelé pro léta 2002-2006 zvolili za starostku. Je totiž nenapravitelnou optimistkou a věří, že v každém člověku je kus dobra, je jen třeba zahrát na správnou strunu. Verše začala psát pro děti, členkou literárního klubu Petra Bezruče se stala v roce 2007, vydává každým rokem almanach básní ze své tvorby. Píše kdykoliv ji navštíví múza, a to básně i prózu. Je kmenovou autorkou nakladatelství Alisa, kde byla několikrát za své verše oceněna. I její nová kniha Vybledlý samet aneb v čekárně zvané život vyšla v tomto nakladatelství. Kmotrami se staly kolegyně z literárního klubu Ludmila Tělecká a Dajana Zápalková, ke slavnostnímu křtu se psaným slovem připojil i čestný předseda literátů Miloslav Oliva.

„Věra Petrová ve svých verších hledá ztracenou lásku a věří v její sílu, duhově sní, vrací se do minulých životů. Váží si darů přátelství, vyslovuje naději v lepší rána, má ráda pravdu. Dokáže mistrně popsat život obyčejné ženy, vyznat lásku matce, vykreslit přírodu se všemi úkazy. Věřící v kousek místa na planetě Zemi, kde štěstí ještě žije. Nejen ji, ale všechny nás omezuje ta „prokletá realita“ a nepřítel čas. Jen ti z nás, kdo tuto skutečnost přijmou, dokáží jít životem dál a přijímat jeho radosti i starosti,“ řekla o verších Věry Petrové Dajana Zápalková. A co popřát nové knížce? Ať si vnímavý čtenář najde v autorčiných verších krásné lehké pohlazení na duši, které nám mnohdy chybí.

Dajana Zápalková

Velke štěstí

Potkali se dva po ranu,
jak to byva při setkaňu,
chtěl pusynku, en tak, letmu.
Ona měla cygaretlu,
jak mu štyry pusy dala,
fusata brada se vznala.
Něvim, co do chlopa vlezlo,
hned vam to s nim o zem řezlo.
Ona tak rychtovna byla,
aby oheň uhasila,
sukňami ho přičapila,
lebo ryfle něnosila.
Tuž to velke štěstí bylo,
chlopsku bradu zachranilo.

Františka Pituchová - Hlupoty

Lašský král s družinou na Hradsku u Kokořína – vlastivědná expedice po stopách knížete Lecha

Malěnovický sěkač

"V Malěnovicach budu sutěžit' v kosění travy, tak tě tam přihlasim," pravila mi roba v červencu. "Počkej, něhlupni," pravim, "co tam budu ja robiť? Dyť kosim akorat večer trochu travy kralikum. Na sutěžení je třeba lěpši gryf." Alě, že němusa všecy vyhrat'. Aji pro tu srandu že je třeba cosi urobiť a tak furt pl'antala, ež mě fakt přihlasila. Kurec, pravim si, tuž, esli je třeba srandy, tak idu.

Jedneho srpňoveho rana sěm stanul spiše. Přišla ta chvíl'a sě přichystat'. Zdělal sěm kosu z kosiska, sědnu na stolicu, položil kosu na babku a klěpal a klěpal. Bylo to nězvykle, že aji kocur sě dival, co sě robi. Jak bylo hotove, tak šup do auta a ku hřbitovu na Borove, kaj byl sraz sěkaču. Přijeli zme na poslední chvíl'u.

U hřbitova už stal nazdobeny traktor z Lubňanami. Roby v zastěrach, na hlavach každa šatku, v ruce bandasku alěbo děcko, pod nohami psa, chlapi bile košulě a klobuky. Vzali mě ze sěbu, bo sěm tež Lubňan, i gdyž z provincije, z Kopencu. Malěnovičacy měli tež svuj traktor nazdobeny. Všudě mašlě a četyna. Aji falěšneho farařa měli ze sěbu.

Pomaly zme vyjeli ku Pacošum na l'uku. Tam už všecko přichystane, rozměřene, rozparcelovane. Všecy sěkači nastupili, vyľosovalo sě, falěšny farař vykropil l'uku a začala sutěž. Prvni chlapi, liche čisla, potem sude, aby sě něpokosili, a nakoněc roby. Měl sěm sude čislo, tak sěm sě moh divat', jaku taktyku na to ist'. Nic mi to něpomohlo. Hlavní bylo kosit' honem, bo rozhodoval čas. Kvalita měla byt' ež na druhym místě. A byla nejmeně na druhym. Divacy a příznivcy mě pochvalili za styl, alě kosění něni krasobruslěni, aby sě bodovalo za uměľecky dojem. Kosit' sě musi honem, aby sě kravy co jak nejspíše nažraly. Něbudu zapirat', skončil sěm kajsi v prostředku startovniho pol'a. Něpomohla mi ani svěcena voda, co sěm si potajmu ul'al do krblika z kibl'a, co ho tam měl postaveny ten falěšny farař, abych namočil osěl'ku a moh pobrusit' kosu.

Něvadi, dostal sěm medajl'u za učast', u Pacošu sěm si dal vyborny gul'ajš a pivo a šel ze svojimi příznivcami domu. Roba aji cerka sě mi svěřily, že by to chtěly tež za rok zprubovat'. No, něvim. Jak buděme všecy trenovat' o dušu, co buděme potem robiť z tu travu?

Jarek Kuliha

Šembera ve své publikaci „Základové dialektologie čsl.“ /Videň 1864/ označuje zcela správně celé Slezsko a východní Moravu za lid lašského nářečí; píše: Obyvatelé tímto podřečím slovou od Štramberka a Příbora ke Frýdku a Bohumínu Laši. Jméno Laši jde pak dále až po krajiny polské k Fryštátu v Těšínsku a k Vladislavi v pruském Slezsku.

Vincenz Brandl v „Knize pro každého Moravana“ /Brno 1892/ uvádí: „Laši jmenují se obyvatelé v okolí Frenštátu, Štramberka, Příbora, Mor. Ostravy, a Místka, odkud tento lid se do Slezska rozšiřuje...“

Za lašská města výrazná byla pokládána Ostrava, Těšín, Frýdek, Místek, Příbor, Frenštát, Štramberk, Frýdlant, Brušperk a Paskov.

Všechny i tyto i další doklady dosvědčují, že ve slezském a moravském Poodří hlásilo se slovanské obyvatelstvo k Lachům a že se tu lašské povědomí v lidových vrstvách udrželo i přes dobu novodobého českého a polského národního uvědomění. (zkráceno)

Joža Vochala – Lachy (1955)

Účastníci Slavnostní valné hromady v Sedlištích 24.6. – foto Josef Vašíček

u Svinova byl již v roce 1557 označen jako „Lašský mlýn“ a kraj kolem Odry označen na starých mapách jako „Lachy“ (Lachen).

Lašské povědomí bylo lze vystopovat i u starších pokoleních na Ostravsku. O Laších na Ostravsku podával zprávy Jan Kukuč, profesor těšínského evangelického gymnasia a uvedl, že Laši bydlí od Ostravy až k Ligotce a Raškovicím.

Lašské tradice tu zjistil spisovatel Karel Handzel, ostravský rodák, ve stati v Českém lidu „U Lachů“. Porady o založení „Lašské jednoty“ konaly se v Ostravě, také i pracovní sjezdy, jeden 9. srpna 1896, ze kterého vyšlo usnesení... „uznáváme nesmírně důležitý význam lašského kmene“.

Další doklad o lašské tradici je v Těšínských novinách r. 1900, kdy dopisovatel tohoto časopisu napsal: „Ostrava je skutečným srdcem

Laška, v ní by se měly sbíhat všechny nitky lašské organizace.“ Celé toto lašské opíralo se o domácí lidovou tradici a sloužilo českému národnímu obrození.

Lašské povědomí na Moravě

Součástí Pooderských Lachů jsou Příborské Lachy, tj. povodí Odry na východní Moravě. Jejich základem je širší Příborsko se sousedním Ostravskem, Místeckem, Frenštátskem p. R. a českými osadami na Novojicku až do Moravské brány. Lze tu doložit u staršího obyvatelstva silnějšího stupně lašské tradice, pro které byl kraj v sousedství znám též jako Moravské Lachy, ač lid sám pojem a název Moravy posouval dále do vnitřku země tj. do povodí Moravy.

Prvé studie o lašském povědomí na Moravě konal profesor Alois Vojtěch Šembera, který se u různých pracovníků zajímal o lašskou tradici. Ze zachovaných dokladů jsou to především údaje Leopolda Hansmana, někdejšího úředníka Hukvaldského panství, který 11. března 1842 poslal Šemberovi výsledky svého průzkumu v okolí Hukvald, kde píše doslovně: „Dle mého doptání jsem se dozvěděl, že Laši od západu až k Starému Jičínu sahají, Závašice jsou již míchány, tj. Němci a Laši. Od východu se táhnou až k Frýdlantu a Frýdku, Koloredov jest poslední vesnice, kterou Laši obývají. Od půlnoční strany až k Moravské a Polské Ostravě, od polední až k Frenštátu...“

Laši zavřeli léto

Uplynulý víkend byl ve znamení spousty akcí, dobré zábavy v obcích našeho regionu. Dětem školou povinným už tolik do hraní nebylo, neměly moc úsměv na tváři, protože se prázdniny již staly minulostí. A s příchodem školy a posléze podzimu, přichází povinnosti.

Laši se proto rozhodli „uzavřít léto“ svým způsobem v zahradě čeladenského hotelu Prosper za účasti cimbálové muziky IRŠAVA, při dobrém jídle v rámci beskydského Gastrofestiválu, nechyběly soutěže pro dospělé i děti.

Slavnost zahájil správce Markrabství lašského Benedikt XV. alias Benedikt Król, který pozdravil všechny přítomné, nastínil program odpoledne a pozval na scénu lašského krále Zdeňku Viluše I. Ten poděkoval božstvu za dary léta, kterého jsme si my všichni mohli užít dle svého výběru. Nechyběla lašská hymna, ani představení nového likéru – Metylovická padesátka.

Jakousi ozdobou programu bylo jmenování občana Františka Gistingera „Nejužitečnějším lašským vynálezcem“, za jeho vynález „Beskydské poklice“, která nabízí plynulé vaření s minimální spotřebou energie nebo plynu. Jedná se o jakýsi „papiňák“, který umožňuje vaření pouze do bodu varu.

„Celý svůj život se věnuji ekologii, přírodě a její ochraně. Snažím se jí pomáhat ze všech sil, svými rukama, umem a osvětou mezi lidmi, že příroda je vlastně to nejdůležitější, co na planetě Zemi máme, co nás obklopuje. Proto ji je třeba chránit a zachovat pro příští generace,“ objasnil své celoživotní snažení František Gistingier.

Zahradní slavnosti byl přítomen i ředitel CK Atis Petr Krč a pan Šaman z Českému systému kvality služeb, kteří předali řediteli hotelu Jakubovi Mokryšovi certifikát za dobré kvalitní služby, který hotel Prosper hostům poskytuje. Je jistě potěšující, že právě zmíněný hotel v tak velké konkurenci v nabízených službách beskydskými hotely tak dobře obstál.

Oficiality tímto byly skončeny, a tak mohla hrát a zpívat cimbálovka IRŠAVA, proběhla soutěž dospělých v pití půllitru piva Radegast na čas, děti měly svůj koutek, kde bylo stále rušno. Na svoji heligónu zahrál i František Gistingier, přidali se i členové družiny lašského krále.

Snad nic nechybělo k dobré zábavě a spokojenosti hostů. Kdo přišel jistě nelitoval.

Tak sbohem léto! Snad přijde krásně teplé to „babí léto“! Těšíme se!

Dajana Zápalková

Čeladná 29. 6. Zahájení Lašského léta – křest knihy Poznámky dědinského kantora

Soutěž v pojídání nudlů - Čeladná Zahájení Lašského léta 29. 6. 2014

Čeští vlastenci na Těšínsku ve svém českém snažení buditelském obraceli se ke starším pokolením, která měla ještě hojného lašského kmenového a nářečového povědomí a jistý stupeň staršího národního uvědomění moravského čili českého a s oblibou navazovali na živější lidové lašské tradice starších pokolení v odcizených dědinách, aby je tak zase získali pro českou věc.

Z úsilí českých buditelů o české probuzení na těchto lidových tradicích vzešla myšlenka založiti v Těšíně „lašskou radu“ složenou z českých pracovníků domácího lašského původu. Na Těšínsku a Ostravsku se té doby dokonce uvažovalo o organizační podchycení lašské lidové tradice pro účely novodobého českého národního probuzení.

Tato myšlenka zaujala a byla pak rozváděna v „Těšínských novinách“. V ročníku VI. čís. 16 ze dne 17. 3. 1900 uveřejněn byl příspěvek pod názvem „Lašská národní jednota“, ve které psáno: „Každý upřímný Lach jest zajisté toho názoru, že konečně něco státi se musí, že nemůžeme národní državu naši déle nechati na pospas germanizaci... a že musí každý, komu blaho Laška na srdci leží...“, načež pisatel doporučuje, aby místo „lašské rady“ byla založena širší „lašská jednota“, jejímž členem by byl každý Lach.

Starí Laši na Těšínsku, pamatující ještě staré české čili moravské školy, považovali se za Moravce a v době českého obrození zúčastňovali se českého národního, kulturního a politického života. V tomto vývoji přijala lašská tradice na Těšínsku výrazné české národní zaměření a českou vlasteneckou náplň. Starí Laši tu ve slezském Těšínsku byli představiteli uvědomělého slezského češství.

Tuto uvědoměle českou vlasteneckou náplň přijaly lašské tradice nejen na Těšínsku, ale i na Frýdecku a Ostravsku, na Opavsku a příborských Lachách na východní Moravě, kde pojmy Lach a Čech se sbližovaly a splynuly v jeden pojem.

Staré domácí lašské tradice se snahami českého národního obrození na Opavsku krásně uplatňoval lidový písmák Joža Skyba-Děhylovský, rodem z Děhylova na Opavsku. Byl to veršotepec-samouk, který domácí kmenové povědomí zachytil i ve své literární tvorbě. V jeho básnické sbírce „Moje písně“ z nejstarších jeho projevů je báseň „Oj, ty Lysá horo“:

Oj, ty Lysá horo, že prý jsi matičkou lašského lidu.

O staré lašské tradici na Opavsku svědčí dále, že mlyn na řece Odře

L a c h y

Lašské povědomí ve Slezsku

Země na Odře a Visle byly jmenovány Lachy i v době, kdy náležely do české říše Přemyslovců Boleslava I. a II., a pod pravomoc pražského biskupství, což potvrzuje současný životopisec sv. Vojtěcha zápisem, že biskup Vojtěch vykonával biskupský úřad „v Moravu, v Čechy i v Ljachy.

Že ve slezském Poodří lid slovanský byl nazýván Lachy, též potvrzuje kněz Jindřich Galka z Dobčyna v knížectví opolském, který r. 1449 v reformačním spisu slovanském obyvatele Slezska zapisuje jako „Lachowie a Niemcowie“. Rovněž tak i slezský rytíř a měšťan vratislavský Mikuláš Popel r. 1486 a 1489, i další slezský šlechtic Jan Karel Skopa-Tluk, rodák z Těšínska r. 1700. Za švédských válek dostalo se několik Slezanů do švédského vojska, odkud pak utekli a při výslechu r. 1707 v zápisech uvedeni jsou tito lidé ze Slezska jako Laši.

Jak živá byla ve Slezsku lašská tradice dosvědčuje, že se v ústním podání až do doby před první světovou válkou udrželo na Opolsku mezi slovanským lidem pojmenování „Birole Lachy“, tj. Bílé Lachy. Byl to sice již přežitek doby, ale přece neobyčejně důležité svědectví, jak domácí tradice zachovává takovéto významné doklady dřívějšího vývoje.

Lašské povědomí udrželo se na Těšínsku v silnějším stupni až do doby českého a polského národního obrození. Slezský lid na Těšínsku – lhostejno přiznával-li se k Čechům či Polákům – dochovával ještě dlouho domácí lašskou tradici a pamatuje Lachy ve Slezsku i na Krakovsku.

Stejně jako Poláci, tak i Češi na Těšínsku udržovali lašské tradice. Čeští vlastenci zapojovali lid lašského povědomí do služeb českého národního probuzení.

Lachy na Těšínsku znal český malíř Josef Mánes, který na Těšínsku r. 1846 namaloval obraz ženy, jež pojmenoval „Laška na okraji Slezska“.

František Sláma ve svém „Vlasteneckém putování po Slezsku“ r. 1885 píše, že „kraj Lachův se nalézá od Těšína nahoru k pruské hranici“.

Pranostiky na podzim

Co zaří nedovaří, to říjen dosmaží.

Na svateho Jilji (1. zaří) jasno, budě dobry podzim; dyž prši, neuschne štyrcet dni střecha.

Svaty Michal z pola spichal.

V říjnu listi opada, zima budě mokrava.

Dyž rostě na podzim moc hub, něčekaj brzo zimu.

Svata Hedvika pola odmyka a do řip meda nalaje.

Jinovatka o Všech Svatych zvěstuje o Vanocach tuhe mrazy.

Dyž chodi husa před svatym Martinem po ledě, chodi po svatym Martinu po blatě.

Skoro dyž přijde zima, stala něbudě.

Dyž su šišky eště na stromach, zima dluha něbudě.

Svata Barbora na vodě, zima budě o hodě (Boži narození).

(Z Těšínského kalendáře)

LAŠSKA DUBOVA LOŽE

Markrabství lašského

u PŘÍLEŽITOSTI SLAVNOSTNÍHO ZASEDÁNÍ

LAŠSKE DUBOVE LOŽE

Vyhlašuje SLOSOVATELNOU AKCI

STAŇ SE LAŠKÝM OBČANEM

A ZÍSKEJ TYTO VÝHODY:

- Obdržíš Lašský PAS, Mapu a jako bonus Knihu – „LAŠSKO“
- Různé bonusy na akcích pořádaných Markrabstvím Lašským
- Zúčastníš se losování o hodnotné ceny nejméně 2 x ročně
- Může ti být poskytnut AZYL
- Získáš další státní občanství
- Můžeš se zúčastnit zasedání Lašské Dubové Lože
- Můžeš ukládat své úspory do Lašské měny (Zlatý Beranec) (podle platného kursovního lístku)

**První losování o hodnotné ceny proběhne už 15. listopadu 2014
za přítomnosti Lašského krále**

Další informace v recepci hotelu PROSPER.

E-mail: recepce@hotel-prosper.cz, www.hotel-prosper.cz

telefon : 558 440 311, 558 440 345

Ratyfikovane dňa 26. červňa 2014 v hotelu PROSPER**** v Čeladne
za přítomnosti členův LAŠSKE DUBOVE LOŽE.

Najvrchnější ministr
Markrabství lašského
Benedikt XV.
v.r.

Kraľ Velkeho Laška
Zdeň Viliuš I.
řečeny Chrabry
v.r.

